

Soạn bài Viết bài làm số 5: Văn thuyết minh - Ngữ văn lớp 10

Hướng dẫn làm một số đề gợi ý (SGK, tr. 53)

Đề 1: Giới thiệu một danh lam thắng cảnh của đất nước, quê hương.

Bài viết cần có những ý cơ bản sau:

- Giới thiệu khái quát chung về danh thắng: tên và địa điểm, nhận xét chung về giá trị ý nghĩa...
- Giới thiệu về quần thể kiến tạo của danh lam thắng cảnh.
- Giới thiệu về lịch sử của danh lam thắng cảnh.
- Giới thiệu về giá trị của danh lam thắng cảnh (giá trị du lịch, giá trị văn hoá...).
- Giới thiệu về sức hấp dẫn du khách của danh lam thắng cảnh...

Dàn ý tham khảo:

Mở bài:

- Giới thiệu về vịnh Hạ Long

Thân bài:

- Nguồn gốc xuất xứ
  - + Theo tài liệu của người Pháp
  - + Theo truyền thuyết dân gian Việt Nam
- Kết cấu:
  - + Vịnh có rất nhiều hang động, có động nước và động khô.
  - + Bên trong những hang động có rất nhiều đá vôi.
  - + Có rất nhiều đảo và cồn đá.
  - + Từ trên cao nhìn xuống, Vịnh Hạ Long như một bức tranh tuyệt hảo do thiên nhiên tạo thành gồm có những hang động và những hòn.
- Ý nghĩa

Soạn bài Viết bài làm số 5: Văn thuyết minh - Ngữ văn lớp 10

- + Vịnh Hạ Long là một trong những tài sản vô giá của đất nước Việt Nam thân yêu.
- + Ngoài ý nghĩa là một cảnh đẹp, nó còn tượng trưng cho nét đẹp hồn hậu của con người Việt Nam mỗi khi du khách ghé thăm.

Kết bài:

- Vịnh Hạ Long đúng là một cảnh đẹp thiên nhiên trên thế giới.
- Tôi tự hào là một người ở Quảng Ninh và sở hữu một cảnh đẹp thiên nhiên thế giới.

Đề 2: Giới thiệu một loại hình ca nhạc (hay sân khấu) mà anh (chị) yêu thích.

Bài thuyết minh cần có những ý cơ bản sau:

- Giới thiệu chung về loại hình ca nhạc (sân khấu): Loại hình gì? Đặc điểm nổi bật của loại hình này là gì?
- Giới thiệu về đặc điểm cụ thể, chi tiết của loại hình. Nếu là ca nhạc thì giới thiệu đặc điểm âm nhạc, đặc điểm ca từ, đặc điểm biểu diễn... Nếu là sân khấu thì giới thiệu đặc điểm kịch bản, đặc điểm diễn xướng, đặc điểm hoá trang, ánh sáng...
- Giới thiệu lịch sử của loại hình ca nhạc (sân khấu): nguồn gốc xuất xứ, những bước thăng trầm, những tên tuổi tiêu biểu...

Giới thiệu về giá trị, ảnh hưởng của loại hình ca nhạc (sân khấu) đến đời sống xã hội, đặc biệt nhấn mạnh đời sống tinh thần, ý nghĩa giáo dục tình cảm thẩm mỹ...

Dàn ý tham khảo:

Mở bài

- Giới thiệu về loại hình ca nhạc hay sân khấu mà ta định giới thiệu là gì (quan họ, tuồng, chèo, hát ví, hát xoan, hát trống quân, ...)

Thân bài

- Trong tổng thể văn hoá nó thuộc về văn hoá dân gian hay văn hoá hiện đại? Điểm đặc biệt nhất của loại hình ca nhạc hay sân khấu đó là gì? (quan họ, si, lượn, thỏn thức, trong sáng, ...)
- Giới thiệu cụ thể về đối tượng

+ Loại hình nhạc (sân khấu) đó xuất phát ở đâu? Vùng đất ấy có đặc điểm như thế nào?

Soạn bài Viết bài làm số 5: Văn thuyết minh - Ngữ văn lớp 10

+ Nét sinh hoạt văn hoá đó thường diễn ra ở đâu? (Trong lao động hay trong mùa lễ hội)

+ Đặc điểm nội dung các câu hát, điệu hát là gì? Cách phối khí ra sao? Trang phục của người diễn có gì đặc biệt? ...

+ Đánh giá vai trò, vị trí của loại hình nhạc (sân khấu) có trong đời sống văn nghệ nói riêng và đời sống tinh thần của dân tộc nói chung.

Kết bài

- Trách nhiệm của chúng ta trong việc gìn giữ và phát huy sản phẩm văn hoá tinh thần đó là là?

Đề 3. Giới thiệu một ngành thủ công mỹ nghệ (hoặc một đặc sản, một nét văn hoá ẩm thực) của địa phương mình.

Bài thuyết minh cần có những ý cơ bản sau:

- Giới thiệu khái quát về ngành thủ công mỹ nghệ hoặc đặc sản, nét văn hoá ẩm thực (tên gọi, đặc điểm nổi bật).

- Giới thiệu các đặc điểm, tính chất cụ thể: nếu là ngành thủ công mỹ nghệ thì giới thiệu đặc điểm lao động làm ra sản phẩm, mẫu mã sản phẩm, tính năng, tác dụng của sản phẩm... Nếu là món ăn thì giới thiệu nguyên liệu, cách chế biến, đặc điểm món ăn như màu sắc, hương vị, cách thưởng thức... Nếu là một nét văn hoá ẩm thực thì giới thiệu những nét độc đáo văn hoá trong việc thưởng thức, các nghi thức ẩm thực...

- Giới thiệu lịch sử ngành thủ công mỹ nghệ hoặc đặc sản, nét văn hoá ẩm thực: Ra đời từ khi nào? Trải qua những thăng trầm thời gian ra sao? Gắn với tên tuổi của ai? Có những truyền thuyết gì liên quan?

- Giới thiệu tổng hợp về giá trị của ngành thủ công mỹ nghệ hoặc món ăn, nét văn hoá ẩm thực trong việc nâng cao vị thế của địa phương trong quá khứ, hiện tại cũng như tương lai.

Đề 4. Giới thiệu một lễ hội ghi lại những nét đẹp của phong tục truyền thống hoặc thể hiện khí thế sôi nổi của thời đại.

Học sinh có thể chọn một trong hai kiểu lễ hội, kiểu lễ hội mang tính truyền thống còn giữ được nét đẹp cổ xưa hoặc kiểu lễ hội mang tính thời đại, thể hiện khí thế sôi nổi.

Bài viết cần giới thiệu được những nét chính sau đây:

Soạn bài Viết bài làm số 5: Văn thuyết minh - Ngữ văn lớp 10

- Giới thiệu khái quát: Tên lễ hội, thời điểm tổ chức lễ hội, đặc điểm chung nổi bật của lễ hội...
- Giới thiệu lịch sử của lễ hội: Có từ bao giờ? Xuất phát từ đâu? Trải qua một quá trình như thế nào?
- Giới thiệu quy trình tổ chức một lễ hội từ khâu chuẩn bị đến quá trình diễn ra và kết thúc.
- Giới thiệu giá trị của lễ hội trong đời sống tinh thần, văn hoá của con người...

Dàn ý tham khảo:

Mở bài

- Giới thiệu tên, địa danh, thời gian mà lễ hội diễn ra.

Thân bài

- Điểm độc đáo của lễ hội là gì? (Ví dụ: lễ hội chợ Viềng (Nam Định), mỗi năm chỉ họp một phiên, ...)
- Giới thiệu cụ thể về lễ hội:
  - + Nguồn gốc của lễ hội (gắn với những sự tích hay sự kiện gì đặc biệt.)
  - + Miêu tả tóm tắt những nghi thức và các trò chơi có tính truyền thống trong lễ hội. Chú ý nêu những ý nghĩa của các nghi thức trong xã hội.
  - + Nét đặc trưng của lễ hội này (để phân biệt với các lễ hội khác) là ở những điểm gì?
  - + Lễ hội trong thời đại đã có những thay đổi gì ra sao?
  - + Lễ hội trong con mắt du khách, ...

Kết bài

- Suy nghĩ của bản thân về việc giữ gìn và phát huy bản sắc vốn quý của lễ hội văn hoá ấy, ...